

NOTAT

Dato: 27. februar 2015

Sagsnr. 2014-5362

EMNE: Høringsnotat om Forslag til Lov om ændring af lov om Udbetaling Danmark og forskellige andre love (Overførsel af myndighedsområder til Udbetaling Danmark samt indførelse af beføjelser til, at Udbetaling Danmark kan foretage registersamkøringer på bl.a. kommunale ydelsesområder m.v.)

Indledning

Høringsnotat om Forslag til Lov om ændring af lov om Udbetaling Danmark og forskellige andre love (Overførsel af myndighedsområder til Udbetaling Danmark samt indførelse af beføjelser til, at Udbetaling Danmark kan foretage registersamkøringer på bl.a. kommunale ydelsesområder m.v.)

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 12. december 2014 til den 16. januar 2015 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer:

ATP, Aarhus Universitet, Aalborg Universitet, Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag, Advokatrådet, Akademikerne, Alzheimerforeningen, Ankestyrelsen, Anker Fjord Hospice, Arresødal Hospice, Beskæftigelsesrådet, Bedre Psykiatri, BDO Kommunernes Revision, Brancheforeningen for Private Hospitaler og Klinikker, Center for Hjerneskade, DA, Danmarks Apotekerforening, Danske Bandagister, Danske Dental Laboratorier, Danske Regioner, Danmarks Optikerforening, Dansk Handicapforbund, Danske Handicaporganisationer, Danske Patienter, Danske Ældreråd, Dansk Erhverv, Dansk Industri, Dansk Selskab for Patientsikkerhed, Danske Bedemænd, DELTA, Diakonissestiftelsens Hospice, Dansk Kiropraktor Forening, Dansk Selskab for Almen Medicin, Dansk Ortopædisk Selskab, Dansk Psykolog Forening, Dansk Sygeplejeråd, Dansk Socialrådgiverforening, Dansk Selskab for Folkesundhed, Det Nordiske Cochrane Center, Dansk Tandlægeforening, Dansk Tandplejerforening, Danske Bioanalytikere, Danske Fysioterapeuter, Danske Seniorer (Ældremobiliseringen), Datatilsynet, Den Nationale Videnskabetiske Komité, Det Ethiske Råd, Det Centrale Handicapråd, Det Frie Forskningsråd, Diabetesforeningen, De Offentlige Tandlæger, Den uvildige konsulentordning på handicapområdet, Epilepsihospitalet Filadelfia, Ergoterapeutforeningen, 3F, Farmakonomforeningen, Feriekonto, FOA, Forbrugerrådet, Foreningen af kommunale social-, sundheds- og arbejdsmarkedschefer i Danmark, Foreningen af Kliniske Diætister, Foreningen af Speciallæger, Foreningen af socialchefer i Danmark, Forsikring & Pension, Forsknings- og Innovationsstyrelsen, Folketingets Ombudsmand, Forbrugerombudsmanden, FSR – danske revisorer, FTF, Færøernes Landsstyre, Grønlands Selvstyre, Gartneri-, Land- og Skovbrugets Arbejdsgivere, Gigtforeningen, Hjernesagen, Hjerteforeningen, Hjælpemiddelinstitutionen, Hospice Djursland, Hospice Fyn, Hospice Limfjord Skive, Hospice Sjælland,

Hospice Sydvestjylland, Hospice Sønderjylland, Hospice Vendsyssel, Hospice Forum Danmark, Høreforeningen, Innovationsfonden, Institut for Menneskerettigheder, Jordemoderforeningen, KamillianerGaardens Hospice, KL, Kommunale Tjenestemænd og Overenskomstansatte (nu Forhandlingsfællesskabet), Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, Kræftens Bekæmpelse, Københavns Universitet, Landsforeningen af nuværende og tidligere psykiatribrugere (LAP), LAFS- Landsforeningen af Fleks- og Skånejobbere, LMS- Landsforeningen mod spiseforstyrrelser og selvskaade, Landsforeningen af Kliniske Tandteknikere, Landsforeningen SIND, Landsforeningen af Statsaut. Fodterapeuter, Lederne, LEV, LO, Lægeforeningen, Lønmodtagernes Garantifond, Moderniseringsstyrelsen, Organisationen af Lægevidenskabelige Selskaber, Patientforeningen, Patientforeningen i Danmark, Patientforeningernes Samvirke, Patienterstatningen, Patientombuddet, Psykolognævnet, Praktiserende Tandlægers Organisation, Praktiserende Lægers Organisation, Region Hovedstaden, Region Sjælland, Region Syddanmark, Region Midtjylland, Region Nordjylland, Retspolitisk Forening, Rigsombudsmanden på Færøerne, Rigsombudsmanden på Grønland, Rigsrevisionen, RUC, Rådet for Socialt Udsatte, Rådet for Psykisk Sårbare på Arbejdsmarkedet, SAND, Sankt Lukas Hospice, Sclerosehospitalet i Haslev, Sclerosehospitalet i Ry, Sct. Maria Hospice Center, Sygeforsikringen "danmark", Scleroseforeningen, Sjældne Diagnoser, Socialstyrelsen, Statens Serum Institut, Statsforvaltningerne, Sundhedsstyrelsen, Syddansk Universitet, Udbetaling Danmark, Udviklingshæmmedes Landsforbund, Vejlefjord, Videnscenter for Handicap og Socialpsykiatri, Yngre Læger, ÆldreForum, Ældresagen.

Lovforslaget er den 13. januar 2015 blevet sendt til Post Danmark samt i en revideret version den 28. januar 2015 på grund af ændringer i lovforslaget, jf. afsnit 2.4 nedenfor. Der er efterfølgende blevet taget højde for Post Danmarks bemærkninger i lovforslaget.

Lovforslaget har endvidere været optaget på høringsportalen.

Der er modtaget svar fra:

Advokatrådet, Akademikernes Centralorganisation, ATP, AUB, Borgerservice Danmark, Dansk Institut for Menneskerettigheder, Datatilsynet, Den Nationale Videnskabsetiske Komité, Departementet for Børn, Ligestilling og Sociale Anliggender, Folketingets Ombudsmand, Forbrugerombudsmanden, Forhandlingsfællesskabet, Forsikring og Pension, HK Kommunal, KL, Patientombuddet, Post Danmark, Region Midtjylland, Region Sjælland, Region Syddanmark, Retspolitisk Forening, Rigsrevisionen, Rådet for Psykisk Sårbare på Arbejdsmarkedet, Rådet for Socialt Udsatte, Statsforvaltningen (Afdeling Aabenraa) og Ældresagen.

Nedenfor gennemgås og kommenteres de modtagne høringssvar:

AC, ATP, AUB, Dansk Institut for Menneskerettigheder, Departementet for Børn, Ligestilling og Sociale Anliggender, Den Nationale Videnskabsetiske Komité, Folketingets Ombudsmand, Forbrugerombudsmanden, Patientombuddet, Region Midtjylland, Region Sjælland, Region Syddanmark, Rådet for Psykisk Sårbare

på Arbejdsmarkedet og Statsforvaltningen (Afdeling Aabenraa) har ingen bemærkninger.

Rigsrevisionen samt Forsikring og Pension har lovtekniske bemærkninger, som ministeriet har indarbejdet. Patientombuddet har tidligere sendt bemærkninger, som er indarbejdet i lovudkastets høringsudgave.

Resten af høringsnotatet er opdelt i 3 dele:

Del I omhandler overførsel af de nye områder, der foreslås overflyttet til Udbetaling Danmark.

Del II vedrører forslaget om, at Udbetaling Danmark blandt andet skal kunne samkøre oplysninger for kommuner, andre myndigheder m.fl.

Del III vedrører lovforslagets øvrige forslag samt forslag til yderligere ændringer fra høringsparterne.

DEL I – Overførsel af de fem myndighedsområder

1.1. International sygesikring

KL anbefaler, at der etableres en model, hvor kommunen kan henvise borgerne til at anvende en selvbetjeningsløsning til afgivelse af oplysninger til Udbetaling Danmark i forbindelse med indrejse med henblik på, at Udbetaling Danmark herefter kan træffe afgørelse om lovvalg. KL forslår, at kommunen skal hjælpe borgeren med at anvende selvbetjeningsløsningen. Dette svarer til opgavesnittet på de områder, der allerede er overgået fra kommunerne til Udbetaling Danmark.

Borgerservice Danmark mener ikke, at forslaget om, at Udbetaling Danmark skal træffe afgørelse om international sygesikring er hensigtsmæssigt, og stiller spørgsmålstegn ved, hvordan den beskrevne arbejdsdeling mellem kommunerne og Udbetaling Danmark kan udføres i praksis.

Bemærkninger

Ifølge aftalen mellem regeringen og KL om kommunernes økonomi for 2015 er der enighed om overflytte sager om international sygesikring til kommunerne. Det indebærer blandt andet, at Udbetaling Danmark skal træffe afgørelse om lovvalg i tilknytning til, at indrejsende borgere får udstedt det gule sygesikringskort, jf. lovforslagets afsnit 4.1.4.2.

Det foreslås på den baggrund i lovforslagets § 6, nr. 7, (forslaget til § 12 a, stk. 4, i sundhedsloven), at alle indrejsende, hvor Udbetaling Danmark skal træffe afgørelse om lovvalg efter sundhedsloven skal afgive (supplerende) oplysninger til Udbetaling Danmark i forbindelse med udstedelse af det gule sundhedskort hos kommunen. Det fremgår af lovforslaget, at oplysningerne til Udbetaling Danmark kan indgives ved hjælp af en digital selvbetjeningsløsning hos kommunen eller om for-

nødent ved udfyldelse af en blanket, som kommunen sender til Udbetaling Danmark. Borgeren vil kunne få hjælp til at anvende selvbetjeningsløsningen i kommunens borgerservice efter reglerne i lov om Udbetaling Danmark, hvorefter kommunerne skal hjælpe borgeren med at anvende digitale selvbetjeningsløsninger inden for Udbetaling Danmarks sagsområder.

KL's forslag er således allerede indarbejdet i lovforslaget.

1.2. Efterlevelseshjælp – information til efterladte

Borgerservice Danmark finder, at det er vigtigt at have fokus på, at Udbetaling Danmark pålægges de samme forpligtelser til at oplyse den efterlevende ægtefælle om mulighederne for efterlevelseshjælp, som i dag er gældende for kommunerne.

Det fremgår af bekendtgørelse nr. 713 af 19. juni 2013, at når kommunen får underretning om et dødsfald, og kommunen har kendskab til, at der er en samlevende ægtefælle eller samlever, sørger kommunen for, at den efterlevende oplyses om mulighederne for efterlevelseshjælp. Kommunerne har i dag mulighed for at opfylde denne bestemmelse bl.a. ved udtræk fra CPR-registret.

KL bemærker, at det er forventningen, at Udbetaling Danmark overtager kommunernes forpligtelse til at oplyse om muligheden for at ansøge om efterlevelseshjælp.

Bemærkninger

Udbetaling Danmark vil overtage kommunernes oplysningspligt om efterlevelseshjælp over for efterlevende ægtefælle på et uændret lovgrundlag.

Reglerne om efterlevelseshjælp, herunder reglerne om pligt til at oplyse om mulighederne for efterlevelseshjælp efter bekendtgørelse nr. 713 af 19. juni 2013 ændres således ikke som følge af, at myndighedsansvaret overgår til Udbetaling Danmark.

1.3. Ressourcer til helhedsorienteret vejledning

Ældre Sagen kan tilslutte sig det overordnede formål med lovforslaget. De overførte områder vedrører alle områder, hvor sagsbehandlingen stort set er objektiv, og de følger samme skabelon som andre overførte områder, dvs. at kommunen bevarer pligten til helhedsorienteret vejledning, mens Udbetaling Danmark vejleder generelt og specifikt. Ældre Sagen er bekymret for, at der ikke bevares tilstrækkelige ressourcer til denne rådgivning i kommunerne. Ifølge bemærkningerne spares 83 årsværk i kommunerne ved overførsel af områder til Udbetaling Danmark, mens der kun bevares 3 årsværk til "ansigt-til-ansigt" kontakt med borgerne.

I en undersøgelse af digitaliseringens betydning, udført af Gallup for Ældre Sagen i

2014, vurderede mere end halvdelen af borgerservicecheferne, at den kommunale besparelse ved indførelse af digital selvbetjening var stærkt overvurderet.

Efterhånden som flere og flere områder overføres til Udbetaling Danmark skærpes denne problemstilling ifølge Ældre Sagen. Ældre Sagen foreslår derfor, at der som led i udarbejdelsen af den nye digitaliseringsstrategi gennemføres en kortlægning af kommunernes ressourcer til den helhedsorienterede vejledning.

Bemærkninger

Sagsbehandlingen på de 5 lovområder sker overvejende på baggrund af objektive kriterier, og flere af opgaverne har slægtskab til de opgaver, der allerede i dag administreres i Udbetaling Danmark. Der er tale om mindre områder, som ikke forudsætter tæt kontakt og dialog med borgerne. Det vurderes, at der vil være en effektiviseringsgevinst på ca. 45 procent ved at overflytte de fem sagsområder til Udbetaling Danmark som følge af større sagsvolumen og stordriftsfordele i Udbetaling Danmark.

Kommunerne beholder, hvad der svarer til 3 årsværk til helhedsorienteret vejledning og ansigt-til ansigt-kontakt med borgerne på de fem sagsområder, der foreslås overflyttet fra kommunerne og Udbetaling Danmark.

Digitaliseringsstyrelsen har i forbindelse med vurderingen af, hvilke områder der kan være hensigtsmæssige at overflytte til Udbetaling Danmark, vurderet at behovet for ansigt-til-ansigt kontakt vil være beskedent.

Der vil ikke med overflytningen af opgaver være flere selvbetjeningsløsninger, der bliver omfattet af krav om digital selvbetjening. Det vil sige, at der ikke med lovforslaget indføres regler om digital selvbetjening vedrørende fleksydelse og delpension, da områderne ikke er omfattet af et sådan krav. Omvendt vil ansøgninger mv. på områder, der i dag er omfattet af digital selvbetjening, også være det, når sagsområdet flyttes til Udbetaling Danmark, fx ansøgninger vedrørende det blå sygesikringskort og begravelseshjælp. Den primære kontakt til Udbetaling Danmark vil dog – uanset at der ikke er krav om digital selvbetjening – være telefonisk eller digital via borger.dk. Det er med lovforslaget sikret, at de borgere, der har brug for hjælp til at betjene sig digitalt, kan få hjælp i kommunen, hvis borgerens vanskeligheder med at kommunikere digitalt ikke kan afhjælpes gennem telefonisk support fra Udbetaling Danmark. Herudover har borgere med særlige behov i kommunen mulighed for at få en mere håndholdt hjælp til at indsende ansøgninger til Udbetaling Danmark og til at gå i dialog med Udbetaling Danmark om deres sager.

Udbetaling Danmark har i efteråret 2014 foretaget en mindre undersøgelse af, hvor mange borgere, der har behov for hjælp i kommunernes borgerservice i dag vedrørende Udbetaling Danmarks ydelser. Undersøgelsen viste, at i de 12 kommuner, der deltog i undersøgelsen, var der samlet set 134 henvendelser på i alt 24 besøgsdage, dvs. et gennemsnit på 5,58 henvendelser pr. dag pr. kommune. Det kan tages som en indikation på, at der er relativt få borgere, som møder op i kommunen og har

behov for hjælp til digital selvbetjening eller helhedsorienteret vejledning på sagsområder, der administreres af Udbetaling Danmark.

1.5. To klageinstanser ved afslag på at blive undtaget fra obligatorisk digital selvbetjening

KL finder det uhensigtsmæssigt med to klageveje for samme type afgørelse om undtagelse fra obligatorisk digital selvbetjening. Ifølge KL er kommunen borgerens naturlige indgang til den offentlige sektor, og det er kommunen, der har ansvaret for at hjælpe de borgere, som ikke har mulighed for at betjene sig selv med en selvbetjeningsløsning. Dette gælder også for de løsninger, der stilles til rådighed fra Udbetaling Danmark. Derfor er der indgået aftale om, at de borgere, der ikke har mulighed for at betjene sig selv, kan rette personlig henvendelse til deres Borger-servicecenter for dér at få den fornødne hjælp.

Hvis borgeren efter 1. maj 2015 ønsker at ansøge om begravelseshjælp og i den forbindelse ikke ønsker at anvende den obligatorisk digitale selvbetjeningsløsning, skal borgeren på samme måde efter forslaget også rette henvendelse til kommunen, der kan undtage borgeren fra kravet om obligatorisk digital selvbetjening. Klage over afslaget kan påklages til Patientombuddet, som skal tage stilling til afslaget på at blive undtaget fra krav om obligatorisk digital selvbetjening. Ved klage har afgørelsen ikke opsættende virkning. For så vidt angår kommunens afgørelse om at undtage fra kravet om obligatorisk digital selvbetjening på de ydelsesområder, der i dag administreres af Udbetaling Danmark, skal disse afgørelser påklages til Ankestyrelsen og klagen har opsættende virkning. Herudover er det muligt at give en permanent fritagelse inden for et sammenhængende lovområde.

KL foreslår, at områderne ensrettes.

Bemærkninger

De fem sagsområder overflyttes som udgangspunkt uden at ændre i de gældende regler vedrørende borgerens rettigheder og pligter. Det gælder også de regler, der allerede er vedtaget af Folketinget vedrørende obligatorisk digital selvbetjening og virkningen af en klage eller en afgørelse om at blive undtaget fra det digitale selvbetjeningskrav.

Borgerens klage over kommunens afgørelse om, at borger ikke er fritaget fra krav om digital selvbetjening, skal i dag efter gældende regler påklages til den myndighed, der også har kompetencen til at træffe afgørelser over klager vedrørende den materielle afgørelse, som kommunen træffer efter indgivelse af ansøgningen. Det findes derfor mest hensigtsmæssigt, at Patientombuddet fortsat skal være klageinstans vedrørende klager over afslag på at blive undtaget fra krav om digital selvbetjening på de sagsområder, som overflyttes til Udbetaling Danmark, og hvor Patientombuddet i dag er klageinstans. Der henvises til jf. lovforslagets § 1, nr. 12, (§ 13, stk. 5 i lov om Udbetaling Danmark) samt lovforslagets afsnit 4.1.6.1.2.

Kommunerne vejleder allerede i dag borgeren om forskellige sagsområder, hvor det

er forskellige klageinstanser, herunder om afgørelser, der kan påklages til enten Patientombuddet eller til Ankestyrelsen.

1.6. Medarbejdernes rettigheder

AC, Forhandlingsfællesskabet, HK Kommunal og KL, bemærker, at det bør fremgå af lovforslaget, at lov om virksomhedsoverdragelse bør finde anvendelse ved overførsel af medarbejdere, der beskæftiger sig med de fem myndighedsopgaver, der foreslås overflyttet fra kommunerne til Udbetaling Danmark. Opgaverne er estimeret til at svare til ca. 83 årsværk.

HK Kommunal mener, at det er et brud med de overførselsvilkår, der var gældende i forbindelse med etablering af Udbetaling Danmark samt almindelig praksis i forbindelse med andre opgaveoverførsler.

Bemærkninger

Lov om virksomhedsoverdragelse finder ikke umiddelbart anvendelse ved overdragelse af myndighedsopgaver mellem myndigheder. Det forudsætter, at det er aftalt, eller at der særskilt lovgives om dette.

Det er ikke i forbindelse med aftalen om kommunernes økonomi for 2015 blevet aftalt, at Udbetaling Danmark skal overtage medarbejdere fra kommunerne, da der er tale om forholdsvis små opgaveområder. Lov om virksomhedsoverdragelse vil herudover som udgangspunkt kun omfatte medarbejdere, der overvejende arbejder med de sagsområder, der overflyttes. En foreløbig forespørgsel fra KL i kommunerne viser, at der er højst 10-15 medarbejdere, der opfylder disse betingelser. Hertil kommer, at overførsel af medarbejdere forudsætter en varsling 6 måneder før overførslen, hvilket vil udskyde overdragelsen af opgaverne, der forventes overført fra 1. maj 2015.

DEL II – Udbetaling Danmarks muligheder for at samkøre oplysninger mv.

2.1 Fravigelse af persondatalovens § 8, stk. 3

Datatilsynet konstaterer, at flere af lovforslagets bestemmelser fraviger persondatalovens § 8, stk. 3. Disse fravigelser af persondatalovens § 8, stk. 3, kommer i forlængelse af en lang række allerede eksisterende fravigelser af bestemmelsen i forhold til Udbetaling Danmark. Datatilsynet henviser i den forbindelse bl.a. til Datatilsynets hørings svar af 14. december 2011. Som beskrevet i hørings svaret fra 2011 oplyser Datatilsynet, at persondatalovens § 8, stk. 3, blev indsat ved fremsættelsen af det 3. lovforslag til persondataloven i 1999 med henblik på at fastsætte strenge betingelser for videregivelse af personoplysninger på det sociale område.

Den fortsatte konsekvente fravigelse af persondatalovens § 8, stk. 3, som det nærværende lovforslag lægger op til, må efter Datatilsynets opfattelse give anledning til principielle overvejelser omkring selve bestemmelsens fortsatte berettigelse. Tilsynet anbefaler derfor, at det nøje overvejes, om der er grundlag for den konsekvente fravigelse af persondatalovens § 8, stk. 3. Datatilsynet finder endvidere, at spørgsmålet herom bør drøftes med Justitsministeriet.

Bemærkninger

Det skal indledningsvist understreges, at lovforslaget vurderes at ligge inden for rammerne af EU's persondatadirektiv og forudsættes administreret i overensstemmelse hermed, uanset at lovforslaget indeholder fravigelse af persondatalovens § 8, stk. 3.

Der er i lovforslaget i hvert enkelt tilfælde taget stilling til, hvorvidt en fravigelse af persondatalovens § 8, stk. 3, vurderes at være nødvendig, og om fravigelsen er proportional henset til, at persondatalovens § 8, stk. 3, giver borgeren en øget retsbeskyttelse mod videregivelse af oplysninger i sociale sager.

Forudsætningen for, at Udbetaling Danmark vil kunne foretage de beskrevne registersamkøringer på andre myndigheders ydelsesområder m.v., og til at indhente oplysninger fra udlandet til sager i kommunerne, jf. lovforslagets § 1, nr. 10 (§§ 12 a-e i lov om Udbetaling Danmark) er, at Udbetaling Danmark og kommunen skal kunne udveksle de nødvendige oplysninger. Dette vil i praksis kun kunne lade sig gøre ved i disse tilfælde at fravige persondatalovens § 8, stk. 3.

Den mere fleksible udveksling af oplysninger mellem kommunerne og Udbetaling Danmark i forhold til oplysning af sager på Udbetaling Danmarks sagsområde, vil også kun kunne lade sig gøre ved en fravigelse af persondatalovens § 8, stk. 3.

Der henvises til afsnit 4.2.3.1.1, 4.2.3.3.1 og 4.3.3 i lovforslaget, hvor forholdet til persondataloven og nødvendigheden af at fravige persondatalovens § 8, stk. 3, nærmere gennemgås.

Herudover vurderes det også at være nødvendigt at fravige persondatalovens § 8, stk. 3, bl.a. med henblik på at kunne udveksle oplysninger til brug for afregning af sundhedsudgifter samt i forbindelse med de bestemmelser, der skal sikre en it-understøttet eller øget udveksling af nødvendige oplysninger i det nuværende samarbejde mellem kommuner og Udbetaling Danmark om kontrol af sager på Udbetaling Danmarks sagsområde.

Der henvises til afsnit 4.1.2.2.1, 4.1.4.2.1, 4.1.6.3.3, 4.4.1.2.1, og 4.4.3.2.1 i lovforslaget, hvor forholdet til persondataloven og nødvendigheden af at fravige persondatalovens § 8, stk. 3, nærmere gennemgås vedrørende de øvrige bestemmelser i lovforslaget.

Det bemærkes, at Ministeriet for Børn, Ligestilling og Integration og Sociale Forhold forud for fremsættelsen af lovforslaget har drøftet forslaget, herunder fravigelsen af persondatalovens § 8, stk. 3, med Justitsministeriet.

I forhold til det, som Datatilsynet anfører om en eventuel afskaffelse af persondatalovens § 8, stk.3, har der været indhentet en udtalelse fra Justitsministeriet, der har anført følgende:

”Persondatalovens § 8, stk. 3, fastsætter regler om, at forvaltningsmyndigheder, der udfører opgaver inden for det sociale område, kun må videregive de former for oplysninger, der er opregnet i persondatalovens § 7, stk. 1, og § 8, stk. 1, hvis betingelserne i § 8, stk. 2, nr. 1 eller 2, er opfyldt.

Videregivelse af sådanne oplysninger kan således alene finde sted, hvis den registrerede har givet sit udtrykkelige samtykke til videregivelsen, hvis videregivelsen sker til varetagelse af private eller offentlige interesser, der klart overstiger hensynet til de interesser, der begrundet hemmeligholdelse, herunder hensynet til den oplysningen angår, eller hvis videregivelse er et nødvendigt led i myndighedens sagsbehandling eller nødvendig for, at en myndighed kan gennemføre sine tilsyns- eller kontrolopgaver.

Bestemmelsen i § 8, stk. 3, begrænser således adgangen til at videregive oplysninger, som er omfattet af persondatalovens § 7 og adgangen til at videregive oplysninger omfattet af persondatalovens § 8, stk. 2 og yder dermed en øget beskyttelse, i forhold til videregivelse af følsomme oplysninger om f.eks. væsentlige sociale problemer og andre rent personlige forhold fra forvaltningsmyndigheder, der arbejder inden for det sociale område, skal videregive. Persondataloven gennemfører direktiv 95/46/EF af 24. oktober 1995 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger. Persondatalovens § 8, stk. 3, er imidlertid ikke direktivbestemt og en fravigelse vil således ikke være i strid med direktivet.

Med lovforslaget foreslås persondatalovens § 8, stk. 3, fraveget i en række konkrete tilfælde, der overvejende er begrundet i den foreslåede arbejdsdeling mellem Udbetaling Danmark og kommuner, samt andre myndigheder. Justitsministeriet finder ikke, at de fravigelser, som foreslås, giver anledning til mere generelle overvejelser om indholdet af persondatalovens § 8, stk. 3.”

2.2. Sikring af afvejning af proportionalitet ved samkøring af data

Advokatrådet bemærker, at man bør være påpasselig med lovgivningsinitiativer, der medfører indgreb i privatlivets fred, herunder forslag om samkøring og videregivelse af data. Advokatrådet er opmærksomt på, at praktiske hensyn kan tale for, at samkøring af data kan medføre en forenklet og mere smidig sagsbehandling. Advokatrådet finder det væsentlig, at der sideløbende med samkøringen udarbejdes tilstrækkelige procesgarantier for indsamling, anvendelse og beskyttelse af persondata, således at borgerens retssikkerhed beskyttes gennem hele forløbet, herunder at der ikke trækkes flere informationer ud, end der er hjemmel til. Efter rådets opfattelse bør det være en forudsætning, at samkøringen nøje afgrænses i lovteksten eller i bemærkningerne. Samkøringen bør ligeledes baseres på en proportionalitetsafvejning og det efterlyses, at det fremgår af lovforslaget, at myndighederne undervejs i processen overvejer nødvendigheden i at foretage samkøringen.

Retspolitisk Forening har ingen bemærkninger til forslaget, idet foreningen efter forslaget bemærkninger har lagt til grund, at der ikke foretages registersamkøringer af andre oplysninger end sådanne, som er nødvendige for kontrol af udmåling af ydelser fra forskellige myndigheder samt sikring mod misbrug. Foreningen har videre lagt til grund, at udvidelsen af adgangen til registersamkøringer alene er begrundet med overførsel af en række myndighedsopgaver til Udbetaling Danmark.

Borgerservice Danmark er meget glade for udvidelserne af §§ 9-11 i lov om Udbetaling Danmark samt mulighed for at dele informationer i kontrolsamarbejdet efter lovforslaget til § 11 b. Borgerservice Danmark ser her et potentiale for at løfte kompetenceniveauet i sagerne og drage nytte af samarbejdet med andre lande.

Borgerservice Danmark finder det vigtigt, at den igangværende dialog om samarbejdsfladerne mellem Udbetaling Danmark og kommunerne udbygges, så kvaliteten af kontrolarbejdet både i Udbetaling Danmark og kommunerne styrkes.

Bemærkninger

I lovforslagets almindelige bemærkninger og i bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 10, er der redegjort for forholdet til persondataloven og persondatadirektivet, herunder spørgsmålet om proportionaliteten og nødvendigheden af hjemlerne til registersamkøring, jf. også afsnit 2.1. ovenfor.

Det er forudsat, at registersamkøringerne er afgrænset af hjemlerne til at foretage samkøringer, og at nødvendighedsvurderingen af registersamkøringerne herudover foretages ud fra kriterierne for at modtage ydelser i de enkelte ydelseslove, der regulerer hvilke oplysninger, der er relevante at samkøre. Herudover er det forudsat, at Udbetaling Danmark og kommunerne overholder persondatalovens øvrige regler om nødvendighed og saglighed samt om datasikkerhed, jf. blandt andet lovforslagets afsnit 4.5., hvor reglerne er nærmere beskrevet.

Udvidelsen af adgangen til at foretage registersamkøringer på kommunale ydelsesområder og i forhold til SU - på samme måde som Udbetaling Danmark kan efter gældende regler efter § 12 i lov om Udbetaling Danmark på Udbetaling Danmarks egne sagsområder - er begrundet i behovet for at harmonisere mulighederne for at foretage registersamkøringer på tværs af ydelsesområder.

En harmonisering og centralisering af samkøringsmulighederne vil føre til en mere ensartet kontrol på tværs af ydelsesområder hos de nævnte myndigheder, hvor det ofte er de samme oplysninger og faktiske forhold, der lægges til grund i sagerne.

Dialogen og samarbejdet mellem kommunerne og Udbetaling Danmark om registersamkøring og samarbejdet med udenlandske myndigheder vil blive understøttet i et nedsat samarbejdsforum med deltagelse af seks kommuner, KL og Udbetaling Danmark.

Det skal bemærkes, at der er foretaget en række præciseringer i ordlyden af § 12 i lov om Udbetaling Danmark, således, at det fx fremgår, at indhentning og efterfølgende samkøring og samstilling af oplysninger kan ske uden samtykke fra borgeren og arbejdsgiveren. Det fremgår herudover mere tydeligt af bestemmelsen, at der alene kan indhentes og herefter samkøres nødvendige personoplysninger til brug for kontrol af den enkelte ydelse eller det økonomiske tilskud, som kontrollen vedrører. Det fremgår endvidere af bemærkninger til § 12, jf. forslaget § 1, nr. 8, at vurderingen af hvilke oplysninger, der er nødvendige, sker på baggrund af indholdet i kriterierne og betingelserne for tilkendelse og udmåling af den enkelte ydelse i henhold til ydelseslovgivningen og at grænserne for samkøring efter § 12, stk. 1 og 2, i lov om Udbetaling Danmark således skal ses i tæt sammenhæng med den enkelte ydelseslov.

2.3. Stigmatisering af modtagere af ydelser

Rådet for Socialt Udsatte finder at kontroldelen af lovforslaget er uproportional, idet der efter rådets opfattelse foregår socialt bedrageri i et forholdsvist lille omfang. Rådet foreslår, at der sættes midler af til, at borgere, hvis sager udtages til kontrol, får ret til en bisidder, og at myndighederne gør opmærksom på denne ret. Rådet mener herudover, at forslaget er med til at stigmatisere modtagere af overførselsindkomster, idet lovforslaget giver grundlag for at antage, at disse snyder eller forsøger at snyde sig til sociale ydelser.

Bemærkninger

De analyser, der er blevet foretaget på området, viser, at der bliver fejludbetalt for et anseeligt beløb om året, både som følge af fejl fra myndighedernes side, fejl fra borgernes side og som følge af snyd. Både af hensyn til samfundsøkonomien og af hensyn til borgerens tillid til det skattefinansierede velfærdssystem er det nødvendigt, at der kun udbetales ydelser til de borgere, der er berettiget til dem. Sociale ydelser bliver udbetalt til en bred gruppe af mennesker og den løbende opfølgning og kontrol retter sig derfor også mod alle ydelsesmodtagere og ikke kun mod socialt udsatte. Registersamkøring som et værktøj til at sikre korrekte udbetalinger af sociale ydelser, er med til at rette kontrollen mod de sager, hvor der er størst risiko for fejludbetalinger. Hermed undgås det også, at borgere, der får udbetalt ydelser på et korrekt grundlag, ikke ulejlighes med unødigt kontrol i forbindelse med en mere tilfældig eller stikprøvebaseret opfølgning i sagerne.

Kommunerne er allerede i dag forpligtet til at oplyse borgeren om muligheden for at medbringe en bisidder til møder i kommunen, herunder i sager om tilbagebetaling eller fejludbetaling af ydelser.

2.4. Udlevering af oplysninger fra Post Danmark

Post Danmark henviser til, at det fremgår af lovforslaget, at der gives Udbetaling Danmark adgang til at sammenkøre indhentede informationer med adresseoplysninger modtaget fra Post Danmark A/S. Det fremgår videre af lovbemærkningerne, at det vil være frivilligt for Post Danmark at udlevere oplysningerne. Post Danmark henviser til, at der af hensyn til beskyttelsen i grundloven mod

indgreb i meddelelshemmeligheden, bør foreligge en retskendelse som forudsætning for, at oplysninger om adresseforhold udleveres - eller alternativt, at der fremgår udtrykkeligt af loven, at Udbetaling Danmark kan kræve oplysningerne fra Post Danmark.

Der henvises som eksempel til den udtrykkelige lovhjemmel i CPR-lovens § 10, stk. 2, nr. 3, der forpligter blandt andet virksomheder, der er pålagt befordringspligt efter postloven, private tele- og forsyningsselskaber, private boligselskaber og -foreninger, arbejdsløsheds-kasser, fagforeninger og pengeinstitutter "at udlevere oplysninger til kommunerne med henblik på at fastlægge vedkommendes bopælsforhold".

Post Danmark Post Danmark forbeholder sig herudover ret til at opkræve et gebyr for den serviceydelse, Post Danmark ved lovgrundlaget pålægges at udføre i form af en pligt til at videregive adresseoplysninger til Udbetaling Danmark. Det er Post Danmarks opfattelse, at lovforslaget, ikke er til hinder herfor, og at gebyret kan fastsættes på sædvanlige omkostningsbestemte/markeds-mæssige vilkår.

Datatilsynet bemærker, at det ikke umiddelbart står Datatilsynet klart, hvordan en samkøring af oplysninger kan være nødvendig, hvis det er frivilligt for Post Danmark at levere oplysningerne. Datatilsynet skal derfor opfordre til, at Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forhold præciserer dette nærmere.

Bemærkninger

Lovforslaget er blevet ændret, således at det fremgår af lovforslaget, at Post Danmark og andre virksomheder, der er pålagt befordringspligt efter postloven, har pligt til at udlevere oplysninger om adresseforhold til Udbetaling Danmark med henblik på registersamkøring af sager, der fremgår af de undringslister, som Udbetaling Danmark kan danne. Der kan kun samkøres oplysninger om adresseforhold fra de nævnte virksomheder i sager, hvor det er relevant og nødvendigt at belyse en ydelsesmodtagers eller eventuel samlevers bopælsforhold i sager efter den sociale- og beskæftigelsesmæssige lovgivning eller efter SU-loven.

Det fremgår herudover som noget nyt i afsnit 6 om Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v., at Post Danmark vil modtage fuld økonomisk kompensation for at udlevere oplysningerne i form af betaling på markedsvilkår/omkostningsbestemt basis.

2.5. Oplysninger fra udlandet – præcisering af borgerens retsstilling

Advokatrådet bemærker til forslaget om, at Udbetaling Danmark efter anmodning kan indhente oplysninger i udlandet for kommunerne (efter forslaget til § 12 e, jf. lovforslagets § 1, nr. 10), at kommunen og Udbetaling Danmark skal kunne udveksle nødvendige data, således at Udbetaling Danmark kan indhente de relevante oplysninger fra udlandet på kommunale ydelsesområder. Advokat-

rådet bemærker, at der mangler en præcisering af borgerens retsstilling i forhold til persondatalovens bestemmelser om oplysningspligt, og at ingen kontrolsag kan indledes, uden at borgeren forinden er blevet oplyst. Det bør herudover præciseres mere klart hvilke betingelser, der skal være opfyldt, før kommunen kan anmode Udbetaling Danmark om at indhente oplysninger om en borger, herunder hvornår det er nødvendigt at samkøre data.

Bemærkninger

Der er med lovforslaget ikke ændret i de grundlæggende betingelser for at oplyse sager efter fx lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, forvaltningsloven, persondataloven og lov om retssikkerhed ved forvaltningens anvendelse af tvangsindgreb og oplysningspligter.

Der er redegjort for forholdet til forvaltningsloven og persondataloven i lovforslagets almindelige bemærkninger og i bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 10, herunder hvornår det skal anses for nødvendigt at indhente oplysninger, registersamkøre eller udveksle data i øvrigt.

Det fremgår fx af bemærkningerne til § 12 e, jf. lovforslagets § 1, nr. 10, at Udbetaling Danmark kun har beføjelser til at indhente oplysninger efter bestemmelsen i henhold til de enkelte love vedrørende kontante ydelser og økonomiske tilskud og i det omfang, det er nødvendigt for kommunens sag. Herudover fremgår det, at det vil være kommunen, der efter forslaget til § 12 e vurderer, om de i en kontrolsag skal have bistand fra Udbetaling Danmark, og som har ansvaret for at sikre, at de gældende sagsbehandlingsregler og betingelser for at indhente oplysningerne er til stede. Kommunen skal således i henhold til § 12 e, stk. 1, være opmærksom på om der er indhentet samtykke efter forvaltningslovens § 29 i ansøgningssager. Tilsvarende skal kommunen være opmærksom på, om persondatalovens regler er overholdt inden kommunen sender en anmodning til Udbetaling Danmark om at indhente oplysninger fra udlandet efter forslaget til § 12 e i andre typer af sager end ansøgningssager.

Det fremgår som noget nyt af bemærkningerne til bestemmelsen, at kommunerne også skal sørge for at iagttage persondatalovens § 29 om oplysningspligt, herunder at der er mulighed for at udskyde orienteringspligten efter en konkret vurdering i visse sager.

Det fremgår herudover af lovbemærkninger til § 12 e, at når Udbetaling Danmark har indhentet oplysningen fra udlandet, vil den kommune, der har anmodet om oplysningerne fra udlandet, herefter have ansvaret for den videre oplysning af sagen og for at træffe afgørelser, herunder foretage partshøring af borgeren over de oplysninger, der er indhentet fra udlandet med hjælp fra Udbetaling Danmark.

For så vidt angår nødvendigheden af at foretage registersamkøringer henvises til afsnit 2.1 ovenfor. Forholdet til persondatalovens regler om datasikkerhed og oplysningspligt er endvidere beskrevet i lovforslagets afsnit 4.5. Heraf fremgår det blandt andet, at der som udgangspunkt gælder en oplysningspligt efter persondatalovens §

29, når der indsamles oplysninger hos andre end den registrerede. Denne regel finder også anvendelse i forbindelse med de behandlinger af oplysninger, som finder sted efter forslagene til de nye bestemmelser.

Samkøring af data skal ikke ske i henhold til § 12 e i lovforslagets § 1, nr. 10, men i henhold til § 12 a, stk. 1, der henviser til at Udbetaling Danmark på en række kommunale ydelsesområder kan indhente og herefter samkøre eller sammenstille oplysninger, der indhentes fra udenlandske myndigheder. Rammerne for registersamkøringerne efter § 12 a fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen og skal ses i tæt sammenhæng med kriterierne og betingelserne for tilkendelse og udmåling af de enkelte ydelseslove.

Det fremgår herudover af lovforslagets bemærkninger, at den enkelte myndighed eller ordning, der administrerer de ydelsesområder, der er omfattet af lovforslagets § 1, nr. 10, vil være ansvarlig for at oplyse borgeren, der søger om ydelser hos myndigheden om, at Udbetaling Danmark fremover vil foretage registersamkøring i henhold til de gældende regler på myndighedens sagsområde. Det vil ligeledes være den enkelte myndighed eller ordning, der ved først kommende lejlighed har ansvaret for at informere de personer, der allerede modtager en ydelse, om, at Udbetaling Danmark kan foretage registersamkøring i henhold til de foreslåede bestemmelser i lovforslagets § 1, nr. 10.

Det fremgår endvidere af lovforslagets bemærkninger, at det er en forudsætning, at myndighederne kun lader kontrolordningerne efter de foreslåede bestemmelser i §§ 12 a-c, jf. lovforslaget § 1, nr. 10, tage sigte på fremtidige forhold, medmindre særlige forhold gør sig gældende. Det vil sige, at der kun kan samkøres oplysninger vedrørende borgere, der modtager kontante ydelser og økonomiske tilskud efter lovens ikrafttræden. I de tilfælde, hvor Udbetaling Danmark alene samkører oplysninger i henhold til allerede vedtagne samkøringshjemler efter de foreslåede bestemmelser i § 12 a, stk. 2, og § 12 c, jf. forslaget § 1, nr. 10, samt lovforslagets § 4, nr. 1, vil Udbetaling Danmark kunne samkøre oplysninger om forhold, der også ligger forud for lovforslagets ikrafttræden, da der alene sker en indskrænkning af karakteren af de oplysninger, der kan samkøres, i forbindelse med, at Udbetaling Danmark får kompetence til at samkøre oplysningerne efter de nævnte bestemmelser.

2.6. Præcisering af dataansvar

Datatilsynet finder det efter en gennemgang af lovforslagets ikke umiddelbart helt klart, hvorvidt Udbetaling Danmark skal være dataansvarlig for registersamkøringerne i forhold til kommunerne, Styrelsens for Videregående Uddannelser samt Arbejdsmarkedets Tillægspension. På den ene side følger det af bemærkningerne, at Udbetaling Danmark skal overtage myndighedsansvaret, men på den anden side følger det samtidig, at Udbetaling Danmark skal samkøre oplysninger for andre myndigheder. Da fastlæggelsen af dataansvaret er helt grund-

læggende for behandlingen af personoplysninger, skal Datatilsynet henstille til, at dataansvaret nærmere afklares og præciseres.

Bemærkninger

Der er på baggrund af Datatilsynets høringssvar foretaget ændringer og præciseringer de steder i lovbemærkningerne, hvor det kunne give anledning til tvivl, at myndighedsansvaret og dataansvaret ved samkøring af oplysninger overtages af Udbetaling Danmark i forbindelse med, at Udbetaling Danmark samkører oplysninger på ydelsesområder, der administreres af andre myndigheder eller ordninger.

2.7. Samme muligheder for kommuner til at registersamkøre

KL ønsker, at der skal gælde de samme muligheder for registersamkøring og kontrol, uanset om Udbetaling Danmark eller kommunerne har myndighedsansvaret for en given opgave. KL finder derfor, at dette skal sikres i lovforslaget.

Borgerservice Danmark bemærker, at de går ud fra, at kommunerne ikke mister retten til selv at foretage registersamkøring, da det blandt andet kan betyde, at kommunerne mister retten til egne fokusområder.

Borgerservice Danmark bemærker, at kommunerne kan foretage registersamkøring vedrørende indkomstforhold, hvilket ikke stemmer overens med lovforslagets bemærkninger, hvor det fremgår, at kommunerne ikke kan samkøre disse oplysninger efter gældende regler.

Bemærkninger

Ministeriet for Børn, Ligestilling og Sociale Forhold er enige med Borgerservice Danmark i, at kommunerne i dag kan foretage registersamkøring af indkomstforhold efter fx § 11 a, stk. 2, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, og har tilrettet lovforslaget i overensstemmelse hermed.

Med lovforslaget ændres der ikke ved de gældende hjemler, som kommunerne kan foretage registersamkøring efter. Kommunerne vil således også fremadrettet kunne foretage de samme registersamkøring, som de kan i dag, herunder af indkomstoplysninger.

Det foreslås i lovforslaget, at Udbetaling Danmark får mulighed for at foretage registersamkøring på kommunale ydelsesområder og SU på samme måde, som Udbetaling Danmark i dag kan foretage registersamkøring efter den gældende § 12 i lov om Udbetaling Danmark.'

Mulighederne for at kunne foretage denne type registersamkøring på kommunale områder foreslås alene tillagt Udbetaling Danmark, da Udbetaling Danmark i forvejen har opbygget kompetencer til at foretage registersamkøring og allerede har et it-system i drift til netop dette formål. Der kan dermed opnås stordriftsfordele både fagligt og økonomisk ved en central placering af mulighederne for at foretage registersamkøring.

Det vil fortsat være en kommunal opgave vedvarende at sikre, at der ikke sker utilsigtede fejludbetalinger eller udbetales ydelser på et forkert grundlag. Udbetaling Danmarks registersamkøringer skal ses som et supplement til kommunernes indsats mod fejludbetalinger og resultatet af registersamkøringerne vil aldrig kunne stå alene.

Kommunerne er sikret indflydelse på de kriterier og kontrolparametre, der skal samkøres oplysninger om på de kommunale ydelsesområder i et samarbejdsforum, hvor KL, 6 kommuner og Udbetaling Danmark i samarbejde skal afsøge, hvilke registrersamkøringer, der vil give mest værdi. Lovforslaget giver herudover mulighed for, at de enkelte myndigheder, selv kan bestille og trække et resultat af en registersamkøring i Udbetaling Danmark, fx via en webservice. Kommunerne vil i den forbindelse inden for de aftaler, der indgås i samarbejdsforum, kunne justere på en række kontrolparametre.

Lovforslaget ændrer således ikke på kommunernes råderum og muligheder for at tilrettelægge deres egen kontrolindsats inden for de rammer, som de allerede har i dag.

2.8. Indirekte kritik af kommunerne

Det fremgår af lovforslaget, at det er en ressourcekrævende opgave at opbygge kompetencer og ekspertise til at foretage registersamkøringer og foretage løbende justeringer af udsøgningskriterier for de enkelte myndigheder. Den decentrale kontrol via registersamkøringer hos de enkelte myndigheder betyder herudover, at der dannes forskellig praksis og varierende fokus på at forhindre fejludbetalinger via registersamkøringer.

Borgerservice Danmark opfatter dette som indirekte kritik af kommunerne og ønsker, at der også skal være plads og rum til forskelligt fokus, da der ikke er de samme snydmønstre i de forskellige landsdele.

Borgerservice Danmark anfører, at det forhold, at der skabes hjemmel til, at der kan fastsættes regler om samarbejdet mellem kommunerne og Udbetaling Danmark, når opstartsperioden er ophørt, og samtlige kommuner skal samarbejde med Udbetaling Danmark om datasamkøringer, opfattes som en konstatering af at nogle kommuner ikke ønsker at samarbejde.

Bemærkninger

Formuleringen vedrørende samarbejdet mellem kommunerne og Udbetaling Danmark efter opstartsperioden er tilrettet på baggrund af bemærkningerne fra Borgerservice Danmark, således at det fremgår mere klart, at der tale om et gensigt samarbejde mellem kommunerne og Udbetaling Danmark.

Ifølge ESK-kontrol analysen (2014) foretaget af Deloitte, anvender alene 20 procent af kommunerne et udsøgningsystem til at identificere mistænkelige sager. En væsentlig forklaring på den manglende anvendelse er, at kommunerne ikke har til-

strækkelige ressourcer til at anvende et udsøgningsssystem og ikke har de nødvendige kompetencer til at nyttiggøre systemet for alvor.

Ved at give Udbetaling Danmark hjemmel til at foretage registersamkøringer på kommunale ydelsesområder vil Udbetaling Danmark som landsdækkende myndighed være med til at sikre, at kommunerne får ensartet mulighed for at foretage kontrolarbejde ved hjælp af registersamkøringer på trods af størrelse og geografi.

Kommunerne vil stadig have mulighed for at indrette deres fokus i arbejdet med at minimere fejludbetalinger og socialt bedrageri alt efter hvilke behov, den enkelte kommune har.

2.9 Ressourcer til at indgå aftale med udenlandske myndigheder

Det fremgår af lovforslaget, at der blandt andet afsættes flere ressourcer til at udvide kontaktnetværk og indgå samarbejdsaftaler med myndigheder i andre EU/EØS-lande. **Borgerservice Danmark** anfører, at der alene er behov for midler i opstartsfasen og ikke i driftsfasen og spørger til, hvordan de øgede ressourcer tilføres.

Bemærkninger

Indgåelse af samarbejdsaftaler med myndigheder i andre lande kan være en relativt kompliceret opgave. Det kan ikke forventes, at der kan indgås aftaler med alle relevante myndigheder på kort sigt, og desuden vil samarbejdet med udenlandske myndigheder kræve en vedvarende arbejdsindsats og herunder udvidelser til nye områder.

2.10 Hvornår skal kommunerne betale for særkørsler mv.

Det fremgår af lovforslaget, at der er afsat en bevilling til datasamkøring på kommunale ydelsesområder, og at der på længere sigt vil der være et behov for at indgå aftaler om betaling på omkostningsdækket basis i det omfang behovet for oplysninger ligger ud over den bevilling, der er afsat til opgaven.

Borgerservice Danmark spørger til rammens størrelse, og om der skal ske betaling fra den enkelte kommune eller fra alle kommuner, der bruger ordningen.

Bemærkninger

Der afsat 14 mio. kr. i 2015 og herefter 16,7 mio. kr. årligt de tre efterfølgende år til datasamkøring på kommunale ydelsesområder i Udbetaling Danmark, jf. de økonomiske bemærkninger i lovforslagets afsnit 5.2. Spørgsmålet om betaling vedrører alene kommunernes egen efterspørgsel efter datasamkøring, fx til brug for kommunernes behandling af ansøgningsager eller andre særkørsler og ikke de almindelige forpligtigelser til at foretage datasamkøring, som pålægges Udbetaling Danmark.

2.11 Præcisering af bestemmelser om udveksling af oplysninger om kontrolsager

Ældresagen

Efter lovforslagets § 1, nr. 7, forslaget til § 11 b, kan kommuner og Udbetaling Danmark udveksle nødvendige oplysninger fra afgørelser, hvor den myndighed, der

modtager oplysningerne, skal træffe en lignende afgørelse, og de samme faktiske forhold i den afgørelse, der ønskes indhentet, har betydning for den nye afgørelse. Efter Ældre Sagen opfattelse bør der i forbindelse med en sådan udveksling gives oplysninger om, hvorvidt den pågældende afgørelse er påklaget og ligger hos klageinstansen, ligesom den myndighed, der skal til at træffe en lignende afgørelse, skal foretage sin egen individuelle vurdering af sagen og oplyse den myndighed, der har truffet den første afgørelse, om et eventuelt andet resultat af afgørelsen.

Bemærkninger

Det er på baggrund af Ældresagens hørings svar blevet præciseret i lovbemærkningerne til § 11 b i lovforslagets § 1, nr. 7, at oplysninger fra afgørelser efter forslaget til § 12 b, kan udveksles frem til det tidspunkt, hvor myndigheden har truffet deres endelige afgørelse, dvs. også mens sagen er under genvurdering i kommunen eller Udbetaling Danmark efter regler i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område (remonstration). På det tidspunkt, hvor klagen er sendt videre til ankeinstansen, dvs. efter genvurderingen har fundet sted, eller hvor borgeren ikke har klaget over afgørelsen, vil kommunen og Udbetaling Danmark derfor ikke have mulighed for at udveksle oplysningerne.

I de tilfælde, hvor kommunen eller Udbetaling Danmark allerede har truffet en afgørelse og udvekslet denne til brug for den anden myndigheds nye afgørelse, vil den afgivne myndighed ikke have en saglig grund til at skulle se udfaldet af den anden myndigheds nye afgørelse.

Efter § 11 a i lovforslagets § 1, nr. 7, vil Udbetaling Danmark og den enkelte kommune kunne se, hvilke sagsskridt, der er foretaget i kontrolsager i henholdsvis kommunen og Udbetaling Danmark vedrørende den samme borger i andre sager om kontante ydelser og økonomiske tilskud. Det er blevet præciseret, at man i den forbindelse også vil kunne se, om en evt. kontrolsag sag er blevet påklaget.

2.12. Harmonisering af enligbegrebet

Med hensyn til den øgede adgang til registersamkøring støtter Ældre Sagen det overordnede formål om at begrænse socialt bedrageri.

Ældre Sagen peger på, at en forudsætning for at undgå socialt bedrageri er, at der er klare objektive regler, så borgerne ikke anklages for socialt bedrageri, fordi de ikke har kendskab til myndighedernes – nogen gange skiftende – fortolkning af regler for, hvornår man anses for samlevende. Selv om ministeriet har udarbejdet en pjece om emnet, har Ældre Sagen i konkrete tilfælde kunnet konstatere, at det ikke har givet den nødvendige retssikkerhed for pensionisterne.

Efter Ældre Sagen opfattelse bør personer, der har hver sin bopæl og afholder normale udgifter til husleje, vand, el, varme, forsikringer ol., ikke kunne anklages for at være "formodet samlevende".

Bemærkninger

Det er meget vanskeligt at opstille helt faste og objektive kriterier for vurderingen af, om en person er enlig eller samlevende, da sådanne faste rammer let kan omgås eller få utilsigtede virkninger. Og det er nødvendigt med en konkret individuel vurdering i hvert enkelt tilfælde, således at der kan skabes rum til mange forskellige samlivs- og bopælsformer. Hvis der blev opstillet objektive og entydige regler, ville det ikke samtidig fjerne behovet for, at myndighederne efterfølgende kan efterprøve, om en person rent faktisk er enlig. Efter de gældende regler og praksis lægges der vægt på borgernes bopælsregistrering og borgerens egne oplysninger – myndighederne skal dog fortsat have mulighed for at undersøge forholdene nærmere, hvis parternes forklaringer eller andre oplysninger i sagen tyder på, at en person rent faktisk er samlevende med en ansøger eller modtager af en ydelse.

2.13. Flere data til kommunerne vedrørende Udbetaling Danmarks sager

Efter forslaget til § 11, stk. 2, i lovforslagets § 1, nr. 6, foreslås det, at Udbetaling Danmark i sager, som kommunen har medvirket til at oplyse efter stk. 1, skal udarbejde statistik til den enkelte kommune om, hvor mange af disse sager, der har ført til en afgørelse om tilbagebetaling samt oplysning af tilbagebetalingskravets størrelse.

Borgerservice Danmark ønsker også, at kommunerne modtager oplysninger om statistik til kommunerne om "henlagte" i sager, som kommunerne har været med til at belyse efter § 11 i lov om Udbetaling Danmark, hvor UDK ikke træffer afgørelse om tilbagebetaling samt statistik vedrørende sager, hvor ydelsen stoppes fremadrettet.

Bemærkninger

Det er på baggrund af Borgerservice Danmarks hørings svar blevet præciseret i lovtæksten og flere steder i lovbemærkningerne, at Udbetaling Danmark skal udarbejde statistik til den enkelte kommune om, hvor mange sager, der har ført til en afgørelse om henlæggelse, eller afgørelse om tilbagebetaling, frakendelse eller nedsættelse af den kontante ydelse eller det økonomiske tilskud samt oplysning om tilbagebetalingskravets eller værdien af frakendelsen eller nedsættelse af ydelsen eller tilskuddet i de sager, hvor kommunen har bidraget til at oplyse sagen efter § 11 i lov om Udbetaling Danmark.

2.14. It-understøttelse af oplysninger om kontrolsager

Borgerservice Danmark spørger til, om forslaget i § 11 a, jf. lovforslagets § 1, nr. 7, dækker alle sociale udbetalinger dvs. både kontanthjælp, fleksydelse m.v., og bemærker, at dette ikke fremgår af det eksisterende it-system KMD-sag.

Bemærkninger

Det kan bekræftes, at forslaget til § 11 a, jf. lovforslaget § 1, nr. 7 dækker alle sociale udbetalinger dvs. både kontanthjælp, fleksydelse m.v.

It-understøttelsen af forslaget vil skulle udarbejdes af kommunerne og Udbetaling Danmark, fx gennem tilretning af eksisterende systemer eller udarbejdelsen af et nyt system.

2.15 Videregivelse af oplysninger fra kommunerne til Udbetaling Danmark i forbindelse med registersamkøring på kommunale ydelsesområder

Borgerservice Danmark finder bestemmelsen i § 12 a, stk. 4, i lovforslagets § 1, nr. 10, "for åben" og spørger, hvem der vurderer, hvilke nødvendige oplysninger kommunerne skal sende til Udbetaling Danmark med henblik på, at Udbetaling Danmark kan foretage registersamkøringer på kommunale ydelsesområder.

Bemærkninger

Det er på baggrund af Borgerservice Danmarks høringssvar præciseret i lovbetænkningerne, at der efter § 12, stk. 4, kun kan sendes oplysninger, der er nødvendige for, at Udbetaling Danmark kan identificere ydelsesmodtagere og de kriterier m.v., der skal indgå i samkøringen. Udbetaling Danmark vil f.eks. ikke kunne indhente alle sagsakterne og samkøre oplysninger herfra. Det er herudover præciseret, at det er Udbetaling Danmark, som fastlægger, hvilke oplysninger, der er nødvendige og som skal sendes til Udbetaling Danmark for at sikre en ensartethed i tilrettelæggelse og udførelsen af registersamkøringerne for alle kommuner.

2.16. Regler for opgørelse af effekten af kontrolindsatsen

Borgerservice Danmark ønsker, at de administrative regler, der kan fastsættes om opgørelse af effekten af kontrolindsatsen efter § 12 e, jf. lovforslagets § 1, nr. 10, skal ske i et tæt samarbejde mellem ministeriet og de involverede parter, således at det sikres, at det er praktisk muligt at opgøre effekterne af kontrolindsatsen, og at det ikke medfører yderligere ressourcetræk i kommunerne.

Bemærkninger

§ 12 e, stk. 5 vedrører forslaget om at give Udbetaling Danmark mulighed for at indhente oplysninger fra udlandet på kommunale ydelsesområder. Inden der fastsættes regler, vil alle de relevante parter blive hørt over indholdet i en evt. bekendtgørelse efter gængs praksis. Det gælder også forslaget til § 12 a, stk. 5, hvorefter der også vil kunne fastsættes regler om effekterne af Udbetaling Danmarks registersamkøringer på kommunale ydelsesområder.

DEL III

3.1 Samkøring af oplysninger til brug for oplysning om rettigheder

Forsikring og Pension bemærker, at forsikringsbranchen løbene informerer kunderne om deres forsikringer, men at man ved, at nye førtidspensionister ikke altid er opmærksomme på, at der også kan være værdifuld hjælp at hente fra forsikrings- eller pensionsselskabet, når de har fået nedsat eller har mistet deres arbejdsevne.

Forsikring og Pension støtter derfor forslaget om, at forsikringselskaber og pensionskasser m.fl. i samarbejde med Udbetaling Danmark vil kunne sikre, at medlem-

mer/kunder gøres opmærksomme på, at de muligvis kan få hjælp eller en udbetaling fra deres forsikrings- eller pensionsordning. Styrken ved forslaget er, at det giver mulighed for at give kunderne informationen i den situation, hvor det er relevant for dem at handle.

Forsikring & Pension ønsker at fortsætte den konstruktive dialog med ministeret og vil derudover gerne indgå i dialog med Udbetaling Danmark om den konkrete udformning af løsningen.

Herudover påpeger Forsikring & Pension, at det er vigtigt, at tilmeldingen til ordningen er frivillig for selskaberne, som det også fremgår af lovforslaget.

Bemærkninger

Ministeriet for Børn, Ligestilling og Sociale Forhold har taget høringsvaret til efterretning.

3.2. Ønske om samkøring af data ved udskrivning fra fængsel

KL ønsker, at der etableres hjemmel til, at der kan ske registersamkøring på borgere, der er indsat i fængsel, for både Udbetaling Danmark og kommunernes ydelser. Dette for at sikre, at myndighederne får viden om, hvem der er indsat i fængslerne, så relevante sociale ydelser kan stoppes. I dag skal borgere selv sørge for at oplyse myndighederne om ydelser, der skal stoppes.

Bemærkninger

Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forhold vil undersøge muligheden for at kunne tilvejebringe en sådan hjemmel på et senere tidspunkt, dog ikke i dette lovforslag. Tilvejebringelse af en hjemmel forudsætter, at Kriminalforsorgen og Udbetaling Danmark kan udveksle og registersamkøre nødvendige oplysninger. Hjemlen forudsætter at der i Udbetaling Danmark vil kunne ske samkøring af følsomme personoplysninger samt en fravigelse af persondatalovens § 8, stk. 3. Der henvises i den forbindelse til afsnit 2.1. i høringsnotatet.